

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. K. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 15 listopada 2018 r. odmawiającej jej prawa do zasiłku pogrzebowego. W uzasadnieniu organ wskazał, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu skarżąca zakwestionowała stanowisko ZUS wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie jej zasiłku pogrzebowego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Organ wskazał, że J. K. (1) do czasu zgonu pobierał emeryturę specjalną przyznaną przez Prezesa Rady Ministrów RP na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach. Przyznanie takiego świadczenia jest decyzją uznaniową i nie jest finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc nie zostały spełnione ustawowe przesłanki wypłacenia zasiłku pogrzebowego.

Wyrokiem z dnia 13 maja 2019 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał A. K. prawo do zasiłku pogrzebowego po J. K. (1) zmarłym w dniu 4 kwietnia 2018 r.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył co następuje:

J. K. (1) dnia 31 sierpnia 2011 r. decyzją Prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej nr (...) na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych otrzymał emeryturę specjalną w kwocie 1600 zł brutto miesięcznie, począwszy od 1 września 2011 r. Przyznana emerytura wypłacana była niezależnie od innych świadczeń i podlegała waloryzacji na ogólnie obowiązujących zasadach. Przyznana J. K. (2) emerytura specjalna była wypłacana aż do jego śmierci. J. K. (1) zmarł 04 kwietnia 2018 r. W dniu 18 lipca 2018 r. A. K. wystąpiła z wnioskiem o zasiłek pogrzebowy dokumentując śmierć, pochówek i koszty pochówku J. K. (1). Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. decyzją z dnia 15 listopada 2018 odmówił A. K. prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłym J. K. (1), wskazując, iż ubezpieczony J. K. (1) nie miał statusu osoby, która miała przyznane świadczenie zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto wskazał, że emerytura specjalna przyznana J. K. (1) nie jest świadczeniem emerytalno- rentowym finansowanym z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc nie zostały spełnione ustawowe przesłanki wypłacenia zasiłku pogrzebowego.

W ocenie Sądu Rejonowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd I instancji powołał się na treść art. 1 ust. 1-4 i art. 77 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Sąd Rejonowy wskazał, że odmawiając A. K. prawa do zasiłku pogrzebowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż emerytura specjalna przyznana J. K. (1) przez Prezesa Rady Ministrów RP decyzją z dnia 31 sierpnia 2011 r. ma podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych była finansowana z budżetu państwa i nie była wypłacana ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc nie zostały spełnione przesłanki z art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co w ocenie organu niweczy prawo do zasiłku pogrzebowego.

Sąd I instancji uzasadnił, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w żaden sposób nie wyłączają osób pobierających emeryturę specjalną na podstawie art. 82 ustawy z kręgu osób, którym przysługuje prawo do zasiłku pogrzebowego, wskazanych w art. 77 ust. 1 ustawy. Artykuł 77

ust. 1 ustawy nie wskazuje w szczególności, iż zasiłek pogrzebowy przysługuje tylko w razie pobierania emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ustawie nie ma żadnego przepisu, który wskazywałby, że uprawnienia do zasiłku pogrzebowego miałyby mieć jakiegokolwiek powiązanie ze źródłami finansowania emerytury i w związku z tym inny sposób traktować należy osoby otrzymujące emeryturę przyznaną w szczególnym trybie.

Zdaniem Sądu Rejonowego fakt, iż emerytura specjalna była finansowana z innego źródła, niż Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, a więc z budżetu państwa (art. 84 ustawy) nie ma znaczenia dla przyznania świadczenia jakim jest zasiłek pogrzebowy. Zasiłek pogrzebowy jest jednorazowym świadczeniem przysługującym w razie ziszczenia się ryzyka śmierci i związanej z nią konieczności urządzenia pochówku. W razie śmierci ubezpieczonego zasiłek przysługuje, jeżeli śmierć nastąpiła w czasie trwania ubezpieczenia albo w okresie pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego po ustaniu ubezpieczenia. Zasiłek pogrzebowy w razie śmierci przysługuje osobie pobierającej emeryturę lub rentę, a zatem brak jest przesłanek do wyłączenia z tego kręgu emerytury lub renty przyznanej w trybie szczególnym na podstawie przepisu art. 82 ustawy.

Sąd I instancji podkreślił, że przedmiotowe świadczenie specjalne jest przyznawane na podstawie art. 82 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie na podstawie przepisów innej ustawy. Oczywistym jest zatem, że ewentualne odmienne uregulowanie sytuacji prawnej osób pobierających to świadczenie na wypadek śmierci (w szczególności w zakresie prawa do zasiłku pogrzebowego) powinno zostać uregulowane w tej ustawie. Skoro ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zawiera odmiennych regulacji w zakresie prawa do zasiłku pogrzebowego w odniesieniu do osób pobierających emeryturę specjalną, to znajdują do nich zastosowanie przepisy ogólne, tj. art. 77 i nast. ustawy. Żadne odmienne uregulowania w tym zakresie nie znajdują się również w przepisach szczególnych.

W ocenie sądu nie ulega wątpliwości, iż emerytura specjalna jako świadczenie przyznawane w szczególnym trybie, ale na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pobierana przez J. K. (1) do dnia jego śmierci, stanowiło świadczenie będące podstawą do przyznania zasiłku pogrzebowego A. K..

Sąd Rejonowy zaznaczył, że A. K. dopełniła wszelkich wymogów formalnych składając prawidłowo wniosek o przyznanie zasiłku pogrzebowego wraz z przedstawieniem wszelkich rachunków i faktur dotyczących pochówku zmarłego, a więc wykazała faktycznie pokryte koszty pogrzebu. Natomiast J. K. (1) miał przyznaną emeryturę, którą pobierał, aż do śmierci. Wobec powyższego spełnione zostały ustawowe przesłanki przyznania zasiłku pogrzebowego A. K..

Reasumując Sąd Rejonowy wskazał, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 15 listopada 2018 r. nr (...) odmawiająca A. K. prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu 4 kwietnia 2018 r. J. K. (1) była błędna i wydana z naruszeniem art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznał A. K. prawo do zasiłku pogrzebowego po J. K. (1) zmarłym w dniu 4 kwietnia 2018 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi organ zarzucił błędną wykładnię przepisów prawa materialnego art. 2 ust. 1 pkt 1, art.3 pkt 1, art.4 pkt 13, art.77 ust. 1 pkt 1, art.78 ust. 1 w zw. z art.82 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie, że prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje w razie śmierci osoby, która pobierała emeryturę specjalną na podstawie art.82 ust. 1 ustawy, sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że zasiłek pogrzebowy przysługuje niezależnie od statusu osoby pobierającej świadczenie na podstawie ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy i przekroczenie granicy swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c).

Wskazując na powyższe zarzuty organ wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie w całości odwołania ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Odwołując w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji organu w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie rozpoznając wniesioną apelację zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne, podziela również argumentację prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia., rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 i z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720).

Co do zarzutów wskazanych w apelacji w pierwszej kolejności należy odnieść się do naruszenia prawa procesowego, albowiem wnioski w tym zakresie ze swej istoty determinują rozważania co do zarzutów naruszenia prawa materialnego. Jedynie bowiem ustalenia faktyczne stanowiące wynik należyte przeprowadzonego postępowania mogą stanowić podstawę oceny twierdzeń dotyczących naruszenia przepisów prawa materialnego.

Odnosząc się zatem do zarzutu naruszenia prawa procesowego wskazać należy, iż zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jak wskazuje zaś § 2 wyżej wskazanego przepisu Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu.

Organ rentowy nie uzasadnił zarzutów niewyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy i przekroczenia przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów. W tym miejscu wskazać należy, że skarżący, chcąc kwestionować prawidłowość ustaleń sądu co do stanu faktycznego, winien każdorazowo wykazać, iż miało miejsce uchybienie zasadom logicznego myślenia lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko one mogą stanowić o naruszeniu zasad wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy nie zdołał w jakikolwiek sposób podważyć ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd I instancji. Wbrew sformułowanym przez organ zarzutom naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zakwestionowana nimi ocena materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, została przez Sąd I instancji dokonana zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Następnie na podstawie tak ocenionego materiału, poczyniono prawidłowe ustalenia faktyczne, nie uchybiając zasadom logiki oraz wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego. Ponadto podkreślenia wymaga, że w rozpoznawanej sprawie stan faktyczny był w zasadzie bezsporny.

Przechodząc do meritum wyjaśnić należy, że art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi wprost, że prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje w razie śmierci osoby pobierającej rentę lub emeryturę. Ustawodawca nie wyłączył z kręgu uprawnionych, osób pobierających tzw. emeryturę specjalną. Za emeryta uważa się więc osobę pobierającą jakąkolwiek emeryturę, o której mowa w ustawie o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych, bez względu na źródło finansowania tego świadczenia.

Oczywistym się więc staje, że wbrew twierdzeniom organu rentowego osoba zmarła pobierająca emeryturę specjalną mieści się w katalogu osób wskazanych przez art. 77 ust. 1 ustawy.

Zasiłek pogrzebowy jest jednorazowym świadczeniem przysługującym w razie ziszczenia się ryzyka śmierci i związanej z nią konieczności urządzenia pochówku, i od dnia 1 stycznia 1999 r. zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci osoby pobierającej emeryturę lub rentę; chodzi tu o świadczenia emerytalno-rentowe określone w ustawie (art. 3), które są pobierane, a zatem brak przesłanek do wyłączenia z tego kręgu emerytury lub renty przyznanej w trybie szczególnym (art. 82). (por. komentarz Marcina Bartnickiego)

Reasumując, Sąd Okręgowy rozpoznający apelację, po przeanalizowaniu wszelkich zarzutów w niej zawartych stwierdził, brak podstaw do jej uwzględnienia w zakresie, w jakim zmierzała ona do zmiany zaskarżonego wyroku lub uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W tym stanie rzeczy zarówno zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego oraz naruszenia prawa materialnego, nie zasługiwały na uwzględnienie. Zaskarżone rozstrzygnięcie odpowiada zatem prawu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Przy czym, do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Zgodnie natomiast z treścią art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

W niniejszym postępowaniu odwołująca była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata. Odwołująca złożyła wniosek o zasądzenie kosztów sądowych wg norm przepisanych. Wobec powyższego Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na rzecz adwokata J. K. (3) kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, o czym orzekł, jak w punkcie drugim sentencji wyroku.

Sędzia Małgorzat Kornaszewska - Kostaniak Sędzia Dorota Opilowska – Starzec

Sędzia (del.) Ewa Dmitruk

(...)

Sędzia Dorota Opilowska – Starzec